

KLAIPĖDOS GYVENTOJŲ GRUPINIŲ DISKUSIJŲ APIE GYVENAMĄJĄ APLINKĄ, MIESTO PLĖTROS PRIORITETUS IR LŪKESČIUS ATASKAITA

2020, Klaipėda

Ataskaitoje pristatomas kokybinis tyrimas, atliktas remiantis sociologinių tyrimų grupės diskusijos (focus grupės) metodo nuostatomis (Parker & Tritter, 2006; Smithson, 2000). Tyrimas atliktas atliepiant Klaipėdos m. savivaldybės administracijos užsakymo reikalavimus, siekiant išsiaiškinti kaip Klaipėdos miesto gyventojai vertina savo gyvenamąją aplinką, kokias problemas reikėtų spręsti, kokius Klaipėdos miesto 2021–2030 m. plėtros prioritetus išvelgia, kokie yra Klaipėdos miesto gyventojų lūkesčiai ir vizijos.

Tyrimas atliktas 2020 m. sausio mėn. 27–31 dienomis. Tyrimo uždaviniams realizuoti buvo organizuotos keturios diskusijų grupės, kuriose dalyvavo Klaipėdos m. seniūnaitijų seniūnaičiai, bendrijų valdybos nariai, bendruomenių atstovai ir aktyvūs gyventojai, besidomintys miesto gyvenimu. Informantų buvo prašoma pasisakyti 6-iomis temomis: esama situacija jų gyvenamajame rajone, įvertinti, kas jau yra nuveikta, atskleisti problemas bei rūpesčius, siūlyti, ką dar reikėtų spręsti, daryti, kad situacija pasikeistų. Analizuojant informantų pasisakymus siekta identifikuoti svarbiausias prasmines kategorijas, jas sisteminti atsižvelgiant į diskusijų temas ir potemes. Ataskaitos struktūra sudaryta remiantis informantų pasisakymų prasminių vienetų išraiška aptariant gyvenamąją aplinką ir problemines sritis, vertinant atliktus darbus, svarstant miesto plėtros prioritetus. Tyrime atskleidžiami esminiai gyvenamosios aplinkos pokyčių refleksijos objektai ir momentai, kurie išryškėjo analizuojant informantų pasisakymus.

Tikėtina, kad tyrimo rezultatai padės sustiprinti kiekybinio tyrimo išvalgas, bus naudingi rengiant Klaipėdos 2021–2030 m. strateginį miesto plėtros planą.

Tyrimo tikslas, metodika ir organizavimas

Focus grupių (toliau tekste – FG) diskusijos organizuotos Klaipėdos m. savivaldybės administracijos užsakymu, vadovaujantis *Techninėje specifikacijoje* nurodytais reikalavimais (3.2 p., žr. Priedas Nr. 1) ir užsakovo pateiktu potencialių dalyvių sąrašu (žr. Priedas Nr. 2), siekiant atskleisti savivaldybės kai kurių gyvenamųjų rajonų gyventojų nuomonę apie miesto plėtros prioritetus ir gyvenamosios aplinkos kaitos lūkesčius. Klaipėdos miesto gyvenamųjų rajonų gyventojų nuomonę išsakė miesto seniūnaitijų ir bendruomenių deleguoti atstovai. FG organizuotos siekiant atskleisti miesto gyventojų poreikius ir pageidavimus, kurie galėtų būti integruoti į Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos rengiamą 2021–2030 m. strateginį miesto plėtros planą. Siekiant atskleisti informantų nuomones ir idėjas taikytas kokybinio tyrimo pusiau struktūruoto pobūdžio diskusijų grupės (fokus grupės) metodas, leidžiantis į tyrimo dalyvių problemas ir poreikius pažvelgti giliau: išgirsti įvairias nuomones, komentarus, idėjas, suprasti požiūrių, nuomonių skirtumus tarp informantų, gyvenančių skirtinguose gyvenamuosiuose rajonuose, ir patikslinti atlikto kiekybinio tyrimo rezultatus.

FG diskusijų tikslas – atskleisti Klaipėdos miesto bendruomenių ir seniūnaitijų atstovų nuomonę apie gyvenamąją aplinką ir strategines miesto plėtros galimybes.

Suderinus su užsakovu, FG diskusijos buvo orientuotos į 6 temas ir jų potemes (žr. žemiau), keliant esminius klausimus: kokie rūpesčiai ir sunkumai kyla gyvenamojo rajono gyventojams pateiktų temų bei potemių kontekste; kas jau buvo padaryta ir kokias problemas dar reikėtų spręsti, kad situacija pasikeistų; kurioms sritims reikėtų skirti daugiausiai dėmesio ir kodėl; kokie būtų prioritetai; kokie sprendimai būtų siūlomi įtraukti į 2021–2030 strateginį plėtros planą; informantų gyvenamojo rajono ir miesto vizija iki 2030 m. Priklausomai nuo diskusijos eigos ir dalyvių aktyvumo buvo pateikti informantų nuomonę patikslinantys klausimai.

Diskusijų grupės temos:

- aplinkos apsauga (aplinkos taršos šaltiniai ir jų kontrolė, gyvenamosios aplinkos kokybė, atliekų tvarkymas);
- ekonominė ir verslo aplinka (ekonominė aplinka, verslas ir investicijų pritraukimas, turizmas ir rekreacinė aplinka);
- socialinė aplinka (sveikatos priežiūra, socialinė apsauga, visuomenės saugumas, vaikų, jaunimo bei šeimos gerovė, pagalba senyviems žmonėms);
- švietimas, sportas ir kultūra (švietimo, sporto ir kultūros paslaugų bei infrastruktūros vystymas);
- urbanistinis planavimas ir infrastruktūra (urbanistika ir teritorijų planavimas, susisiekimas, vandens, energetikos ir kitos infrastruktūros);
- viešasis sektorius (savivaldybės ir jos įstaigų sistemos tobulinimas, gyventojų įtraukimas į sprendimų priėmimą, viešieji ryšiai).

FG struktūrinis planas pagal trukmę:

- 5–10 min. – įvadinė dalis (Klaipėdos miesto savivaldybės 1 ar 2 atstovų pasisakymai);
- 5–10 min. – susipažinimas, diskusijos taisyklių, etikos, temų, klausimų pristatymas;
- 80–90 min. – diskusija (suteikiant galimybę pasakyti savo nuomonę kiekvienam informantui);
- 15–20 min. – apibendrinimas, dalyvių pastebėjimai.

Atsižvelgus į tyrimo užsakovo pateiktą potencialių FG dalyvių sąrašą, kuriame buvo nurodyti 32 Klaipėdos m. seniūnaičiai ir 7 bendruomenių atstovai, ir jų pasiskirstymą pagal gyvenamuosius rajonus buvo suformuotos 4 FG bei numatytas tvarkaraštis jų vykdymui:

1 FG. 2020 m. sausio 27 d., 16.00–18.00 val. Dalyviai: Klaipėdos m. senamiesčio ir senosios miesto dalies (nuo Senojo turgaus iki geležinkelio) bei šiaurinės miesto dalies (1) (nuo geležinkelio iki Tauralaukio) gyvenamųjų rajonų seniūnaičiai ir bendruomenių atstovai.

2 FG. 2020 m. sausio 29 d., 16.00–18.00 val. Dalyviai: Klaipėdos m. centrinės miesto dalies (nuo Senojo turgaus iki Kauno g.) bei pietinės miesto dalies (1) (nuo Baltijos pr. iki Statybininkų pr.) gyvenamųjų rajonų seniūnaičiai ir bendruomenių atstovai.

3 FG. 2020 m. sausio 30 d., 16.00–18.00 val. Dalyviai: Klaipėdos m. pietinės dalies (2) (nuo Statybininkų pr. iki Jūrininkų pr.) gyvenamųjų rajonų seniūnaičiai ir bendruomenių atstovai.

4 FG. 2020 m. sausio 31 d., 16.00–18.00 val. Dalyviai: Klaipėdos m. šiaurinės dalies (2) (nauji kvartalai, Melnragė ir Giruliai) gyvenamųjų rajonų seniūnaičiai ir bendruomenių atstovai.

Visos FG diskusijos vyko Klaipėdos universiteto Socialinių ir humanitarinių mokslų fakulteto 241 ir 240 auditorijose (S. Nėries g. 5, Klaipėda).

Seniūnaitijų ir bendruomenių atstovai buvo kviečiami į FG diskusijas siunčiant laiškus el. paštu, skelbiant informaciją socialiniuose tinkluose arba skambinant telefonu. Kvietimo tekstas, kuris buvo siunčiamas el. paštu, pateiktas Priede Nr. 4.

FG diskusijos buvo įrašytos į diktofoną (naudoti 2 arba 3 diktofonai), vėliau įrašai buvo transkribuojami, apibendrinus duomenis parengta diskusijų ataskaita. Ataskaitoje pateikiama informantų nuomonė (informantų kalbos stilius koreguotas).

Bendra diskusijų įrašų trukmė sudaro 5 val. 56 min. Vidutinė FG diskusijos įrašo trukmė 1 val. 39 min.

Tyrimo organizavimas, duomenų analizė ir pateikimas atlikti vadovaujantis kokybinių tyrimų etikos principais, kurių rekomenduoja laikytis ICC/ESOMAR (Tarptautinis rinkos, visuomenės nuomonės ir socialinių tyrimų bei duomenų analizės kodeksas) ir Lietuvos sociologų draugijos Etikos kodeksas. Pradedant diskusiją informantai buvo žodžiu informuoti, kad tyrimo organizatoriai įsipareigoja ataskaitoje neatskleisti tyrime dalyvavusių asmenų tapatybės; gauti žodiniai sutikimai dėl pokalbio įrašymo ir naudojimo tyrimo tikslams; pristatytos preliminarios pokalbio temos; atsakyta į informantams kilusius klausimus.

Kiekvienos FG diskusijoje dalyvavo moderatorius ir moderatoriaus padėjėjas (atstovas iš UAB „Eurointegracijos projektai“).

Diskusijos pradžioje įžanginis žodis (5–10 min.) buvo suteiktas Klaipėdos m. savivaldybės Strateginio planavimo skyriaus darbuotojams.

FG diskusijos duomenų kokybinę analizę atliko KU Socialinių pokyčių studijų centro darbuotojai.

Informantų charakteristika

Iš viso FG diskusijose dalyvavo 42 unikalūs dalyviai*. Iš savivaldybės pateikto sąrašo, kuriame buvo nurodyti 32 Klaipėdos m. seniūnaitijų seniūnaičiai, FG diskusijose dalyvavo 16, o iš 7 bendruomenių deleguotų atstovų FG dalyvavo 4. Iš viso diskusijose dalyvavo 20 asmenų. Kitą FG dalyvių dalį sudarė bendrijų, bendruomenių valdybos nariai, aktyvūs gyventojai, atstovaujantys savo gyvenamojo rajono ar miesto interesus savanoriškai ir besidomintys miesto gyvenimu. FG diskusijose dalyvavo 20 moterų ir 22 vyrai. Diskusijose dalyvavo informantai nuo 36 iki 68 metų ($V=52,7$ m.), dauguma jų yra įgiję aukštąjį išsilavinimą ir Klaipėdos mieste gyvena nuo 12 iki 64 metų. Informantų charakteristika pateikta 1 lentelėje.

***Pastaba.** FG diskusijų metu 4 asmenys dalyvavo 2-ose diskusijose ir 2 asmenys dalyvavo visose 4-iose diskusijose (jų charakteristikos fiksuotos tik vieną kartą).

1 lentelė

FG dalyvių charakteristika

	I FG	II FG	III FG	IV FG
Atstovaujama Klaipėdos miesto dalis	Senamiestis ir senoji m. dalis (nuo Senojo turgaus iki geležinkelio) bei Šiaurinė m. dalis (1) (nuo geležinkelio iki Tauralaukio)	Centrinė m. dalis (nuo Senojo turgaus iki Kauno g.) bei Pietinė m. dalis (1) (nuo Baltijos pr. iki Statybininkų pr.)	Pietinė m. dalis (2) (nuo Statybininkų pr. iki Jūrininkų pr.)	Šiaurinė m. dalis (2) (nauji kvartalai nuo Tauralaukio, Melnragė ir Giruliai)
Dalyvių skaičius	9 (5 – Senamiesčio ir senosios m. d. atstovai, 3 – Šiaurinės m. d. atstovai, 1 – atstovavo abi miesto dalis ir Klaipėdą apskritai)	14 (6 – Centrinės m. dalies atstovai ir 8 – Pietinės m. dalies 1 atstovai) +2*	8 (7 – Pietinės m. dalies 2 atstovai, 1 – nenurodė) +2*	11 (8 – Melnragės ir Girulių atstovai, 1 – Labrenciškės, 1 – Liuzės seniūnijos, 1 – Plytinės, Medelyno g.) +2*
Pasiskirstymas pagal lytį	4 moterys 5 vyrai	9 moterys 5 vyrai	5 moterys 3 vyrai	2 moterys 9 vyrai
Dalyvių amžius	Nuo 36 iki 64 m. (V=49 m.)	Nuo 37 iki 68 m. (V=48 m.)	5 dalyviai nuo 46 iki 60 m. (V=56,2 m.) 2 dalyviai amžiaus nenurodė	11 dalyvių nuo 45 iki 66 m. (V=58,3 m.)
Dalyvių išsilavinimas	Visi 9 yra įgiję aukštąjį išsilavinimą	13 yra įgiję aukštąjį išsilavinimą, 1 – profesinį	5 – įgiję aukštąjį išsilavinimą, 1 – profesinį, 1 – pagrindinį (vidurinį), 1 – nurodė „kita“	10 yra įgiję aukštąjį išsilavinimą, 1 – profesinį
Patirtis ar darbo stažas seniūnaičio/bendruomenės atstovo pareigose	6 – turintys darbo patirtį nuo 3 mėn. iki 10 m. (V=3,9 m.), 1 – neturintis patirties, 1 nenurodė, 1 – sugadinta eilutė anketoje	7 – turintys darbo patirtį nuo 2,5 m. iki 8 m. (V=4,5 m.), 2 – neturintys patirties, 3 nenurodė, 2 – nurodė: „gyventoja, Švyturio seniūnija“ ir „Gyventojas – aktyvus be biurokratinių pareigų“	3 – turintys darbo patirtį nuo 1 iki 10 m. (V=4,6 m.), 3 – neturintys patirties, 1 nenurodė	4 – turintys darbo patirtį nuo 3 iki 10 m. (V=6,0 m.), 3 – neturintys patirties, 4 nenurodė
Gyvenimo laikotarpis atstovaujama gyvenamajame rajone	Nuo 2 iki 50 m. (V=18,7 m.)	Nuo 3 iki 50 m. (V=16,9 m.)	Nuo 16 iki 32 m. (V=25,5 m.)	9 informantai pažymėjo nuo 7 iki 64 m. (V=34,6 m.), 1 nurodė 0 metų, 1 nenurodė
Gyvenimo Klaipėdoje laikotarpis	Nuo 26 iki 64 m. (V=41 m.)	Nuo 12 iki 57 m. (V=33,7 m.)	Nuo 35 iki 60 m. (V=44,8 m.)	Nuo 35 iki 64 m. (V=51,3 m.)

Tyrimo rezultatai

I FG (Klaipėdos m. senamiestis ir senoji miesto dalis (nuo Senojo turgaus iki geležinkelio) bei šiaurinė miesto dalis (1) (nuo geležinkelio iki Tauralaukio))

Tyrimas parodė, kad visų keturių Focus grupių diskusijų bendras vardiklis arba kitaip tariant, esmingai aptarinėjama problema – Klaipėdos miesto tarša (oro, vandens tarša, „smarvė“ ir triukšmas, keliamas uosto bei geležinkelio, kuri vienaip ar kitaip pasiekia ir turi įtakos visų Klaipėdos miesto rajonų gyventojams). Informantų nuomonių pasiskirstymas šiuo klausimu buvo gana tolygus visose FG diskusijose.

Kaip pagrindinius ir nuolatinius taršos šaltinius senamiestyje ir senojoje miesto dalyje informantai įvardijo Klaipėdos uostą, UAB „Krovinių terminalas“, AB Klaipėdos nafta ir kitas su uosto veikla susijusias įmones, kurių pagrindinės veiklos yra naftos ir chemijos produktų, cheminių trąšų, burių, skystų krovinių-konteinerių ir pan. krova bei sandėliavimas. Anot informantų, tai asmenų, kurie ten dirba (vadovauja įmonėms) neatsakingumas prieš visuomenę, miesto gyventojus bei „miesto valdančiųjų nuolatinis nuolaidžiavimas uostui“. Grupinės diskusijos dalyviai pastebėjo, kad tarp miesto ir uosto nėra ribos, jokių žaliųjų (buferinių) zonų, ir sunku apie tai kalbėti, kai prioritetas yra pelnas, o aplinkosauga ir žmonių sveikata lieka kažkur anapus. Informantų nuomone, dažniausiai pasirenkamas pats lengviausias kelias, pavyzdžiui, krovos darbai atliekami primityviausiu ir pigiausiu būdu, nesigilinant į poveikį žmogaus sveikatai, aplinkai, nes siekiama greito pelno.

- *„Kraunami įvairūs kroviniai (tame tarpe ir taršūs), o krovos darbams naudojamos pigiausios priemonės. Klaipėdos įmonių savivalė ir nebaudžiamumas, ar atsipirkimas atsakomuoju raštu tapo gaju reiškiniu: parašomi keli deklaratyvūs raštai/atsakymai, dar advokatų pasisamdoma, ir tuo viskas baigiasi.“*
- *„Geležinkelio (AB Lietuvos geležinkeliai) keliamas triukšmas – dar viena problema. Kiek buvo rašyta, kiek buvo bandymų, kreipėmės į parlamentarus, ir dabar (pastaba: įrašas darytas 2020-01-27) medžiagą parengėme su teisininku, išsiuntėme. Kas pavyko iki šiol? Iškovotos sienelės, tačiau jos buvo pastatytos tik iš vienos pusės. Naktimis vyksta sąstatų perstumdymas (bildesys ir triukšmas su pašvilpavimais, pašnekėjimais per mikrofoną ir pan.). Kiek mes (Kretingos g. 8A, 8B, Klevų g. gyventojai ir kiti) rašėme, kiek mes kreipėmės, teikėme pasiūlymus (nusiuntėme nuotraukas, iliustravome pavyzdžiais iš kitų šalių), deja, rezultato neturime.“*

Verslo socialinio atsakingumo stoka

Diskusijos dalyviai, išsakydami savo asmeninę ir bendruomenės refleksiją apie gyvenamosios vietos situaciją, pateikė įvairių pavyzdžių, argumentų ir nuomonių. Kalbant su informantais, paaiškėjo, kad nors Klaipėdos miesto taršos ir triukšmo šaltinių tematika ir problematika klaipėdiečiams aktuali nuo tarybinių laikų, situacija mažai keičiasi. Pastebėjimuose, komentaruose, replikose pašnekovai ne kartą pabrėžė, kad Klaipėdos miesto savivaldybė stokoja ryžtingumo socialiniais klausimais ir dažniausiai palaiko verslą, o ne gyventojus. Informantų pastebėjimu, verslo įmonių teoriškai deklaruotos saugos priemonės internetinėse svetainėse neatitinka realybės. Kalbinti informantai svarstė verslo įmonių socialinio

atsakingumo klausimus, jiems rūpėjo miesto gyventojų socialinių reikmių užtikrinimas. Kaip pozityvius reiškinius, informantai akcentavo stiprėjančias miesto bendruomenių veiklas, kaip pavyzdžiai buvo paminėtos Paupių ir Smeltės bendruomenės.

- *„Klaipėdoje vyksta negerai dalykai, ir jie vyksta dėl strategijos nebuvimo.<...> Klaipėdą išnaudoja šalies ekonomikai kelti, tačiau kaina, kurią sumokame, yra mūsų sveikata. Pagrindinis taršos šaltinis yra uostas, Klaipėdos nafta (nemalonūs kvapai, teršalai, triukšmas). Ir kas blogiausia, kad jau tiek daug metų (nuo tarybinių laikų) visi tai žino, visi tai mato, bet klausimo nesprenžia.“*
- *„Pasižiūrėjus jų (verslo įmonių) internetinius puslapius, atrodo viskas taip gražiai parašyta, kokie jie socialiai atsakingi, tačiau realybėje išsiaiškinome visai kitokius dalykus: negerbia nei savo darbuotojų, nei šalia gyvenančių kaimynų, nei apskritai miesto gyventojų. Ir per 30 metų kovodami prieš miesto taršą, mes jau tapome ir teisininkais, ir aplinkosaugininkais, ir kitų sričių specialistais....gyvenimas priverstė.“*
- *„Socialinio atsakingumo stoka. Valdančiosios miesto institucijos turėtų kontroliuoti įmones, teikti pasiūlymus įstatymų pakeitimui ir pan., o nesakyti, kad mes bejėgiai, nieko negalime padaryti. Situacija turi keistis, ir bendruomenių dėka ji truputį pasikeitė, tačiau šiuos žingsnius turi daryti institucijos, kurios atsakingos už tai, kurios gauna algas<...>, ar mes turim jas priversti dirbti?“*
- *„Balanso palaikymas tarp piliečių/miestiečių ir verslo. Savivaldybė ilgą laiką buvo ir yra verslo pusėje. Be to, pats verslas, turėdamas daug resursų, teisininkų, vertinimų ir t. t., puikiai save atstovauja, o dar kai savivaldybė pasislinkusi verslo link, atsiranda didžiulis disbalansas. Savivaldybės tikslas yra suvokti piliečių pažeidžiamumą, mažesnės jėgos turėjimą ir ji turėtų atstovauti gyventojų nuomonę.“*
- *„Socialiai atsakingos pramonės stoka. Pramonė turi būti socialiai orientuota, verslo įmonės turėtų 2 proc. nuo pelno dalintis su miestu, t. y. skirti socialinėms miesto reikmėms.“*

Įvairių tarnybų specialistų nekompetentingumas ir neūkiškumas

Negatyvių dalykų pastebima aptariant įvairių tarnybų specialistų kompetentingumą, kuris, gyventojų nuomone, gana žemas ir kartais – sunkiai paaiškinamas. FG dalyvių nuomone nesant aiškios strategijos ir aukštos darbuotojų profesinės kompetencijos finansinės investicijos dažnai nueina veltui, nes investuojama netinkamai, neracionaliai naudojami išteklių. Pašnekovai aiškino, kad planuodama darbus, savivaldybė turi turėti aiškia koncepciją ir skaičiuoti pinigus.

- *„Susidūrėme su atveju, kai tarnybos specialistai atvažiavo tikrinti dirvožemio užterštumo. Ir jie stebisi, jie net nežinojo apie tokį reiškinį mūsų rajone apskritai, o jau kiek metų tęsiasi ši problema.“*
- *„Dar pavyzdys, tarp geležinkelio ir gyvenamųjų namų buvo pasodintos kelios eilės medžių, kurios truputį sulaukė dulkes ir triukšmą. Tai ką padarė? Atvažiavo ir nugenėjo, liko tik viršūnės, kokia nauda iš to dabar? Paskui aiškino, kad tai daroma dėl saugumo ar pan.“*
- *„Naujas išradimas – „lapų, dulkių pūtikai“ (vietoj šlavėjų), besidarbuojantys rudenį, pavasarį senojoje miesto dalyje: triukšmas ir dulkių kamuoliai. Kokia nauda?“*

- „Ir vėl, medžių genėjimo laikotarpis. Ar savivaldybės ūkio skyriaus darbuotojai žino, kada reikia ir galima genėti medžius?“
- „Reikia skaičiuoti. Skaičiavimas, kuris naudingas ir gyventojui, ir pramonei“.
- „Surinktus pinigus reikia investuoti tikslingai, paskaičiavus, realiai įvertinus situaciją.“

Šiukšlių konteineriai – „Klaipėdos senamiesčio ir senosios miesto dalies puošmena“

Informantai neabejingi Klaipėdos senamiesčio ir senosios miesto dalies švarai ir tvarkai, todėl akcentuoja rūpesčius, kurie, anot jų, dažniausiai susiję su atliekų konteinerių išdėstymu bei jų priežiūra. Šiuo klausimu informantai pateikė daug konkrečių siūlymų, dalinosi sukaupta patirtimi, matytais pavyzdžiais kitose šalyse. Akivaizdu, kad kinta žmonių nuostatos švaros, tvarkos ir atsakingo vartojimo atžvilgiais – pereinama nuo anksčiau dominavusio abejingo požiūrio į viešąsias erdves prie šeiminingo vertinimo pozicijų. Senosios miesto dalies gyventojai neabejingi atliekų konteinerių estetiniam vaizdai, aktualūs ir požeminių konteinerių įrengimo galimybių klausimai. Pašnekovai kritiškai vertino įmones, kurios naudoja gyventojams skirtais konteineriais. Pokalbio metu įvardytos problemos, gimusios idėjos ir ateities vizijos galėtų pagelbėti sprendžiant atliekų tvarkymo klausimus ateityje.

- „Senamiestyje ir senojoje miesto dalyje reikėtų mažesnių konteinerių ir mažagabaričių šiukšlių išvežimo transporto priemonių. Kai atvažiuoja didžiulės šiukšliavežės – dreba namų sienos, didžiulė vibracija. Be to, šiukšlių konteineriai turėtų būti išdėstyti tolygiais atstumais.“
- „Sustatyta net 10 atliekų konteinerių vienoje vietoje, t. y. Vytauto gatvėje suformuotas vietinės reikšmės sąvartynas, o netoliese pastatai, paskelbti kultūros paveldo objektais, akmenimis grįsta gatvė, K. Donelaičio paminklas.<.....> Kodėl negalima konteinerių išdėstyti po kelis tam tikru atstumu palei visą gatvę, o ne dislokuoti vienoje vietoje?“
- „Egzistuoja problema, neslėpkime, kad dalis priemiestyje gyvenančių gyventojų, šiukšles atveža į miesto centrą. Taip neturėtų būti. Panašu, kad jie neturi konteinerių arba jie pastatyti netinkamose vietose. Kita bėda – tai parduotuvės ir įmonės, kurios savo tuščia tara (kartoninėmis dėžėmis), ar kitais dideliais atliekų kiekiais pripildo konteinerius per trumpą laiką.“
- „Mums reikėtų pradėti kalbėti apie konteinerių estetinį vaizdą ir prieigą tik su asmenine kortele.“
- „Bėda ta, kad neretai didesnės atliekos paliekamos šalia konteinerių. Reikėtų peržiūrėti ir stambiagabaričių daiktų utilizavimo tvarką, taip pat tekstilės gaminių, kitų nereikalingų daiktų atidavimo ar išmetimo taisykles. Svarbus ir bioatliekų rūšiavimo ir kompostavimo galimybių gyventojams sudarymas.“

Senamiestis – tai sutvarkytas kultūros paveldas apsuptas žalumos

Aptariant Klaipėdos senamiesčio iki 2020 m. vykusias ir planuojamas permainas, neišvengiamai kyla klausimai, susiję su senamiesčio kultūrinio paveldo (pastatų) priežiūra ir sutvarkymu. Informantai pastebėjo, kad pokyčiai jau vyko ir vyksta Klaipėdos piliavietėje, Jono kalnelyje, jų žiniomis suplanuota ir daugiau rekonstrukcijų, tačiau negailėjo kritikos valdantiesiems dėl žaliųjų plotų senojoje miesto dalyje panaudojimo naujiems statiniams (naujoms statyboms). Diskusijoje išryškėjo gana vieninga informantų nuomonė, kad senamiestyje ir senojoje miesto dalyje turi būti išsaugoti žalieji plotai, negali būti kertami

medžiai, kuriems yra 20–30 m. Žaliųjų plotų naikinimo ir nepriežiūros pavyzdžiai labiau piktno vyresnės kartos atstovus. Pastarųjų požiūriu Klaipėdoje apskritai nėra apželdinimo planavimo politikos, neskiriamas tinkamas dėmesys pastatų rekonstrukcijai, atnaujinimui senamiestyje ir naujamiestyje.

- *„Senamiestis yra mūsų miesto veidas, tai reprezentacinė, istorinė, išskirtinė vieta, ir suprantama, senoji miesto dalis reikalauja didesnių investicijų, tuo pačiu tai yra investicijos į turizmą.“*
- *„Nėra centre, ir mieste apskritai, „žaliųjų koridorių.“*
- *„Žaliuosius plotus, senojoje miesto dalyje (pavyzdžiui, prie Lietuvininkų aikštės), kur dar gali kvėpuoti, numatyta užstatyti. Jau pažymėta, kad ten bus grožio, toliau plastikos centras ar pan., ir tik 100 m vienas nuo kito.“*
- *„Turi atsirasti apželdinimo planavimo strategija senamiestyje. Trys žalieji plotai šalia Danės upės, pažymėti plane raudonai, juos numatė parduoti aukciono būdu, t. y. išskirtus medžius, kažką ten statyti. Tai absurdas... „Dienovydzio“ skveras senamiestyje taip pat pažymėtas raudonai.“*
- *„Senamiestyje daug apleistų ir nesutvarkytų bei nepritaiktų miestiečių laisvalaikiui ir rekreacijai teritorijų.“*
- *„Prasta pastatų ir žaliųjų plotų senamiestyje priežiūra.“*
- *„Užteršta Danės upė, reikėtų valyti.“*

Glaudesnio bendradarbiavimo tarp gyventojų ir savivaldybės paieškos

Senamiesčio ir senosios miesto dalies bendruomenių atstovai pastebi, kad esančias problemas ir rūpesčius dar labiau paaštrina nesusikalbėjimas tarp institucijų. Jų nuomone, gyventojai turėtų būti įtraukti į sprendimų priėmimo procesą nuo pat pradžių, o ne jam besibaigiant. Jų nuomone, jeigu rengiami planai, projektai – jie turi būti matomi ir prieinami visuomenei bei lengvai pasiekiami ir žmonėms, kurie neturi galimybių arba negeba naudotis naujomis technologijomis. Be to, informantai paminėjo kelis atvejus, kuomet į savivaldybę buvo kreiptasi dėl finansinės paramos bendruomenės infrastruktūros atnaujinimui ar pan., tačiau pagalbos sulaukia retai.

- *„Dažnai tenka bendrauti su aplinkosaugos specialistais, jie dirba (nesėdi rankų sudėję), mato, kad įstatymuose yra spragų, ir ne kartą kreipėsi į savivaldybę, į ministeriją. Esmė tokia – nėra sinergijos tarp skirtingų institucijų: savivaldybės visuomenės sveikatos centro – aplinkos apsaugos inspekcijos – aplinkos apsaugos valdybos departamento... Miestas turėtų organizuoti komisiją, kurios sudėtyje būtų įvairių institucijų, tarnybų (minėtų organizacijų) specialistai, kurie turėtų koordinuoti bei spręsti susidariusias situacijas. Miesto savivaldybė turėtų tai inicijuoti, ir mes, gyventojai, to pasigendame“.*
- *„Kartais sudėtinga tuos planus surasti, dažnai galima pasiklysti, nuorodos „nušoka“. Kartais sudėtinga surasti net ir patiems savivaldybės darbuotojams.“*
- *„Reikalinga pagalba iš savivaldybės. Turime sporto, futbolo aikšteles (šalia Dviračių tako) Gal bent žolę aplink galėtų nupjauti?“*
- *„Vitės kvartale norėjome atnaujinti vaikų žaidimų aikšteles, prašėme savivaldybės prisidėti, tačiau gavome neigiamą atsakymą: lėšų nėra.“*
- *„Dalyvaujamas biudžetas, kuris būtų skirtas bendruomenių poreikiams tenkinti, galėtų padėti. Kalbėta buvo apie 600 000 Eur sumą.“*

Transporto aktualijos

Informantai gana pozityviai atsiliepė apie susisiekimo galimybes viešuoju transportu Klaipėdos mieste, tačiau kartais pasigenda saugumo, švaros ir tvarkos viešajame transporte. Kiek prasčiau yra vertinama vairuotojų vairavimo kultūra, įpročiai. Visuotinis viešojo transporto dotavimas yra moderni, perspektyvi tendencija Europos Sąjungoje, todėl klaipėdiečiai palaiko nemokamo viešojo transporto ir elektromobilių idėjas, kurios, jų nuomone, sumažintų taršą senamiestyje ir senojoje miesto dalyje. Dalies informantų nuomone, reikėtų griežčiau riboti privataus transporto judėjimą senamiestyje (Tiltų g., Turgaus g.) ir senojoje miesto dalyje (K. Donelaičio g., S. Nėries g., Vytauto g.) arba taikyti papildomus mokesčius, siekiant išsaugoti istorinius pastatus, vietas, kurių Klaipėdoje liko labai nedaug.

- *„Nemokamas viešasis transportas kaip Taline. Tokiu būdu sprendžiame taršos ir saugumo problemas. Autobusai turėtų būti ekologiški (elektrobusai).“*
- *„Klaipėdoje trūksta elektromobilių įkrovos aikštelių.“*
- *„Laikinos dangos“ automobilių stovėjimo aikštelių plėtra Klaipėdos mieste. Štai „Mėmelio“ viešbučio pavyzdys, kurie automobilių stovėjimo aikštelę padengė tokia danga. Klaipėdoje turi likti pakankami žaliųjų plotų, kad susigertų vanduo, drėgmė, kurios mieste yra daug.“*
- *„Kretingos g. statoma mokykla, tačiau jau dabar matome, kad yra problema, kai reikia išvažiuoti iš kvartalo. O kai pastatys mokyklą – transporto problemų bus dar daugiau. Jau kreipėmės į savivaldybę raštu, tačiau atsakymo dar nesulaukėme.“*
- *„Jokiu būdu nestatyti Bastiono tilto.“*

Apibendrinimas ir siūlymai

1. Kuriamoje miesto strategijoje senamiestis ir senoji miesto dalis turėtų būti apsaugota nuo taršos, triukšmo ir dvoko. Informantų nuomone senamiestis reprezentuoja miestą – tai miesto veidas, todėl jo priežiūrai (pastatų, aplinkos priežiūrai, apželdinimo ir pan.) turi būti skiriamos didesnės lėšos.
2. Klaipėdiečiai miesto savivaldybę norėtų matyti kaip ryžtingą instituciją, aktyviai veikiančią, siūlančią įstatymų pakeitimus, kontroliuojančią taršių verslo įmonių (Klaipėdos uostas, Klaipėdos nafta, Klaipėdos mediena ir kt.) veiklas.
3. Parengti Klaipėdos m. apželdinimo strategiją su aiškiais normatyvais ir vykdyti šios strategijos monitoringą.
4. Siekti glaudesnio ryšio tarp savivaldybės, įvairių tarnybų specialistų ir seniūnaitijų, bendruomenių atstovų. Atliekant poveikio aplinkai tyrimus įtraukti bendruomenės, seniūnaitijų atstovus.
5. Apsaugoti gyvenamuosius rajonus nuo triukšmo ir kenksmingų medžiagų, įrengiant žaliąsias zonas ir sienelės prie geležinkelio ruožo.
6. Gyventojai nusivylę miesto valdininkais, jie nori ir tikisi dalyvauti sprendžiant miestui svarbius klausimus. Parengti vietos valdžios ir gyventojų bendravimo ir bendradarbiavimo tobulinimo programą. Tobulinti savivaldybės internetinę svetainę.
7. Parengti laisvniško perėjimo prie nemokamo viešojo transporto mieste gaires. Klaipėdiečio kortelės įvedimas.
8. Riboti eismą Klaipėdos senamiestyje ir senojoje miesto dalyje, taikant oficialius mokesčius už važiavimą, o surinktas lėšas skirti pastatų renovacijai, automobilių statymo aikštelių kiemuose sutvarkymui.
9. Senamiestyje ir senojoje miesto dalyje statyti mažesnių gabaritų konteinerius, juos išdėstant tolygiais atstumais. Tobulinti buitinių atliekų surinkimo paslaugas mieste bei kontroliuoti jų kokybę.
10. Operatyviau, greičiau spręsti problemas, mažinti formalumus, biurokratiją, atsižvelgti į bendruomenės siūlymus.
11. Atsakingas strateginis susitarimas dėl miesto ir uosto plėtros suderinimo, nes uostas blokuoja miesto prieigą prie marių, neleidamas atsiskleisti marinistiniam miesto savitumui bei išnaudoti vandens teikiamas galimybes miestiečių gyvenimo kokybei gerinti.
12. Klaipėdos kultūros strategijoje 2017–2030 m. numatytas svarbus vaidmuo aukštojo mokslo sektoriui, tačiau ilgalaikės universitetų ir kolegijų pozicijos miesto kultūros atžvilgiu pasigendama.
13. Visą savivaldybės turtą atiduoti verslo vystymui ar pan. Respondentų teigimu, Klaipėdos m. savivaldybė jo turi daugiau nei kitos Lietuvos miestų savivaldybės.
14. Dalyvaujamas biudžetas, kuris skirtas bendruomenėms paremti, turi veikti ir vystytis. Seniūnaitijų atstovai siūlė miesto savivaldybei imti paskolas ir teikti finansinę paramą bendruomenėms.
15. Didinti *laikinos dangos* parkavimo aikštelių skaičių.
16. Gyventojai pasisako prieš Bastiono tilto statybą.

II Focus grupė (Klaipėdos miesto centrinė dalis (nuo Senojo turgaus iki Kauno g.) ir pietinė miesto dalis (1) (nuo Baltijos pr. iki Statybininkų pr.)

Taršos ir triukšmo šaltiniai

Be jau I FG paminėtų taršių įmonių, tokių kaip Klaipėdos uostas, AB Klaipėdos nafta, II FG informantai sąrašą papildė dar viena įmone – AB Klaipėdos mediena. Nuo tarybinių laikų visos įmonės buvo statomos prie vandens telkinių ir dalis nuotekų išleidimo vamzdžiais patekdavo į upes. Paupių bendruomenės teigimu, buvo kalbėta, kad šią įmonę iškels už Klaipėdos miesto ribų, tačiau nieko panašaus nevyko ir nevyksta, netgi priešingai – įmonė plečiasi. Pasak pašnekovų, bendradarbiaujant su įmonės vadovais pavyko sumažinti triukšmo lygį, tačiau tarša yra ir ji įvairuoja (prieš komisijų apsilankymus, ir po apsilankymų). Sulupės gatvės gyventojai nuolat girdi triukšmą, sklindantį iš uosto, be to juos trikdo ir geležinkelio triukšmas. Ateitis šios miesto dalies bendruomenę neramina, nes plečiamos uosto rezervinės teritorijos ir jose vykdomi krovos darbai, intensyvėja eismas Baltijos prospekte, užsitęsę apsauginių sienelių statymo klausimai (anksčiau dar buvo kalbėta apie tunelio statymą). Žvejybos uosto rajono grupinės diskusijos dalyviai klausė miesto savivaldybės apie 3 mln. eurų, kuriuos uostas prieš 3 m., pasak jų, skyrė Žvejybos uosto rajonui. „Kalbame apie Kalnupės gatvės rekonstrukciją. Kur ir kaip buvo panaudoti tie trys milijonai?“ – klausia bendruomenė.

- *„Turime taršos šaltinį – AB Klaipėdos mediena. Visi dūmai, t. y. nuodai eina tiesiai į mūsų Paupių rajoną ir greičiausiai pasiekia Liepų g. bei Tauralaukį. Ką mes darom? Aktyviai ir geranoriškai bendradarbiaujame su įmone, tačiau to nepakanka, reikėtų ir savivaldybės pagalbos.“*
- *„Kai jie valo kaminą apytiksliai kas 10 min. išleidžia dūmus (technologškai kartą per parą vyksta 2 val. trukmės plovimo, valymo darbai), ir jei nebūna stipraus vėjo – palei upę ant pievelės nugula iš filtro išmestos medžiagos.“*
- *„Įmonė Klaipėdos mediena teigia, kad jie neviršija taršos normų, tačiau mes manome, kad taršos matavimai atliekami netinkamai. Esmė tokia – mes norėtume žinoti, kada daromi matavimai ir juose dalyvauti.“*
- *„Taršai mažinti gal reikėtų didinti aplinkosaugos skyriaus darbuotojų skaičių.“*

Žalieji plotai ir poilsio zonos stokoja deramo dėmesio

Aptariama Klaipėdos miesto gyvenamoji zona, nuo Senojo Turgaus iki Kauno g. ir nuo Baltijos pr. iki Statybininkų pr., užstatyta stambiaplokščiais gyvenamaisiais namais, pastatytais pagal tipinius projektus, apsuptais suformuotų žaliųjų plotų pagal tuometinius normatyvus. Kalbant su II FG dalyviais, paaiškėjo, kad gyventojai nerimauja dėl jų rajone kertamų medžių ar užstatomų žaliųjų plotų. Vietoj to, kad būtų sudaromos sąlygos geresnei gyvenimo kokybei miesto gyventojams ir išsaugoti esami parkai ir skverai bei suformuotos papildomos žaliosios teritorijos, gyventojų nuomone „savivaldybė masiškai naikina žaliuosius plotus, kerta medžius, ir net kėsina į parkus, kurie auginami 30 ar daugiau metų“. Diskusijos metu Vaidilos seniūnaitijos atstovai priminė atvejį, kuomet norint atverti vietą reklamai Šilutės plente (netoli „Bazės“ stotelės) buvo iškiršta visa eilė medžių. Informantai pastebėjo, kad neretai žalieji plotai yra apleisti, apskritai neaiškūs jų šeimininkai.

- *„Ankstesniame (senajame teritorijų) planavime Debreceno g. ir Baltijos pr. zonose (beje, jų nuomone, tas planavimas buvo neprastas) buvo numatytos ir paliktos žaliosios teritorijos, tačiau dabar, vietoj to, kad išsaugotų, puoselėtų tuos žaliuosius plotus – pradeda juos naikinti. Juk tokiu būdu mažiname galimybę apsisaugoti nuo taršos.“*
- *„Taip pat pasitaiko, kad vietoj vaikų poilsio aikštelių įrenginėjamos aikštelės automobiliams. Tampa nebeaišku, kas svarbiau?“*
- *„Laisvalaikio infrastruktūra tarp Kauno ir Paryžiaus Komunos gatvių nesutvarkyta, apleisti želdiniai, vaikų žaidimų aikštelės, sulaužyti suoliukai ir pan.“*
- *Keisti dalykai, anot pašnekovų, vyksta ir parke „iškerta didelius medžius (ąžuolus) ir ketina vietoj jų sodinti obelaites. Tai nuo kada ąžuolą keičiame obelimi?“*

Informantai neabejingi ir istorinių urbanistinių vietų atkūrimui bei teikia pirmenybę rekreacinės, laisvalaikio infrastruktūros planavimui rytinėje miesto dalyje.

- *„Mūsų rajonas turi labai gražią teritoriją, Bachmano dvaro kompleksą, deja, jis labai apleistas, statiniai apgriuvē, net pavojingi. Bendruomenė šiais klausimais kreipėsi į Kultūros ministeriją, Bachmano dvaras buvo paskelbtas valstybės saugomu, tačiau niekas jo netvarko, o tai galėtų tapti patraukliu turizmo objektu, šalia Danės upė.“*

Atliekų ir aplinkos tvarkymo problemos

Diskusija parodė, kad atliekų tvarkymas, konteinerių priežiūra kelia nemažai rūpesčių ne tik senamiesčio gyventojams, bet ir gyvenantiems centrinėje bei pietinėje miesto dalyse. Kalbant su dalyviais, požiūriai į atliekų konteinerių statymo vietą, tiksliau, atstumą nuo jų iki gyvenamosios vietos, gerokai išsiskyrė. Vieniems atrodė, kad jie yra per toli („kodėl prie gatvės?“), kitiems – per arti („kodėl po langais?“). Kilus tokio pobūdžio diskusijai, patys dalyviai iškėlė iš to išplaukiantį klausimą „O kieno prašymu jie buvo pastatyti?“ Situacija tapo neaiški. Dalis teigė, kad taip numatyta pagal planą, kiti turėjo abejonių dėl paties planavimo, tretį apskritai suabejojo dėl pačio plano egzistavimo. Pasak kelių pašnekovų, konteinerių išdėstymo planas/projektas buvo rengiamas 2013 m. (2 ar 3 dienas buvo viešoje erdvėje pateiktas svarstymui), o prabėgus 6 metams, anot informantų, savivaldybė pradeda įgyvendinti šį planą. Bendruomenių atstovai pateikė pavyzdžių iš jų gyvenamosios aplinkos, pažymėdami, kad niekas su gyventojais nesitaria. Gyventojai pastebi ir estetinius dalykus, jų nuomone, gal reikėtų pastatyti sienelės, kurios uždengtų atliekų konteinerius nuo pagrindinių gatvių (pvz. Debreceno g.), ar nuo namo, šaligatvio. Be to, informantų pastebėjimu, kai kuriais atvejais konteinerių stovėjimo vieta sukelia pavojingų situacijų žmonėms bei aplinkiniam transportui, kuomet vykdomi konteinerių iškrovimo pakrovimo darbai.

- *„Netinkamas konteinerių išdėstymas, netinkamai parinkta viena, nepaskaičiuoti atstumai. Stato konteinerius, tačiau nesitaria su gyventojais, ar jiems tai patogu. Kodėl neateina ir nepasikalba su žmonėmis?“*
- *„Niekas neklausia gyventojų nuomonės, kaip ir koku atstumu reikėtų išdėstyti šiukšlių konteinerius.“*
- *„Konteineriai nėra pritaikyti žemesnio ūgio žmonėms, ar žmonėms su negalia. Žmogus negali pasiekti dangčio, negali atidaryti. Žmonės šiuo klausimu, kreipėsi į KRACĄ, gavo atsakymą, kad taip buvo suplanuota, aukštis yra normalus.“*

- *„Konteineriai sustatyti centrinėje Debreceno gatvėje, jais naudojasi ne rajono gyventojai, o pravažiuojantys asmenys. Gyventojai diskutuoja apie galimybę rakinti konteinerius.“*
- *„Dėl konteinerių. Buvo žadėti, bet labai ilgai neatsiranda. Pavyzdžiui, prie Paryžiaus Komunos g. 22 namo po langais stovi šeši konteineriai, jei lietus – jie stovi dumble, jei vėjas – viską išpučia aplinkui.“*
- *„Svarbus klausimas, kaip verslas tvarko šiukšles. Verslas, turi turėti savo konteinerius ir būti įpareigotas susitvarkyti, o ne perkelti šią našą gyventojams.“*
- *„Konteinerius reikia uždegti dekoratyvinėmis sienelėmis arba turi būti kokie nors aptvėrimai.“*

Informantai savo gyvenamuosiuose rajonuose taip pat pastebi ir aplinkos tvarkymo, apšvietimo trūkumų. Jie išvelgia darbų atlikimo kokybės trūkumus, sakydami, kad dažniausiai yra supažindinami tik su vizija, tačiau niekas neparodo techninių projektų. Be to, pasak FG dalyvių, turėtų būti atliekamas darbų stebėjimas, kažkas turėtų juos priimti kaip tinkamus naudojimui kokybiškai atliktus darbus.

- *„Geresnis apšvietimas turėtų būti Žvejybos uoste.“*
- *„Paupių rajonas visiškai neapšviestas ir gyventojams nesaugu grįžti namo, nes nėra nei šaligatvių, nei apšvietimo. Gerai, kad gražiai bendradarbiaujame su Klaipėdos miesto policija, jie periodiškai atvažiuoja, prižiūri. Kitas dalykas, nesaugios gatvelės ir sankryžos, tą pripažįsta ir savivaldybė, pvz., Rūko ir Jaunystės gatvių sankryža. Kreipėmės į savivaldybę, vis žada, bet nieko nesiima, atsakymas – nėra lėšų, vėliau.....“*
- *„Baltijos prospekte įrengtas apšvietimas, tačiau apšvietimo stulpai pastatyti viduryje šaligatvio. Einant šaligatviu – atsitrenki į stulpą. Nelabai suprantam, kodėl stulpai negalėjo būti šalia šaligatvio? Reikia, kad kas nors prisiimtų atsakomybę, patikrintų darbus, ar jie atlikti kokybiškai. Situacija tokia, kad pinigai panaudoti netinkamai.“*
- *Klaipėda neturi gatvių šlavėjų, o tik stambių šiukšlių surinkėjus, todėl gatvių pakelės (pvz., Paryžiaus Komunos, Rumpiškės g.) ir šaligatvių pakraščiai mūsų rajone yra pilni sąšlavų.“*

Savivaldybės darbo su bendruomene tobulinimas

Bendruomenių atstovai pastebi ir teigiamų pokyčių savivaldybės darbe, pasak jų „savivaldybė juda į priekį“. Projektai pateikiami visuomenės svarstymui savivaldybės tinklalapyje, gyventojai turi galimybę stebėti ir dalyvauti svarstymuose, teikti pasiūlymų. Akivaizdu, kad gyventojams reikėtų daugiau paaiškinti, kaip ir kur susirasti reikiamą informaciją (ypač garbaus amžiaus žmonėms), kai kuriais atvejais informaciją pateikti paprasčiau ir suprantamiau.

Šios miesto dalies bendruomenės atstovai pažymėjo, kad Klaipėda – multikultūrinis miestas, todėl jų nuomone, derėtų didesnę dėmesį kitataučių integracijai į miesto kultūrą. Be to, aktualus ir pačių bendruomenių stiprinimo klausimas. Kaip pavyzdys buvo pateiktas bendruomenės stiprinimas per kultūrinę meninę veiklą Žvejų kultūros rūmuose. Atstovai kreipiasi į savivaldybę, prašydami sudaryti sąlygas senjorų saviraiškai, nes pasak jų kartais su Žvejų kultūros rūmais susitarti sudėtinga, o reikėtų koreguoti laiką, patalpų užimtumą, kad bendruomenės nariai galėtų užsiimti menine veikla.

Apibendrinimas ir pasiūlymai

1. Taršos ir krovinių transporto priemonių reguliavimas, kontrolė ir aplinkkelio planavimas bei įrengimas. Be to, planuoti taip, kad gamybinė veikla ir uosto krovos sanitarinės zonos nesiektų gyvenamųjų namų sklypų, nepablogintų sąlygų. Nustatyti nepriklausomo monitoringo taškus tarp uosto, pramonės ir gyvenamųjų teritorijų, kur būtų periodiškai matuojama oro tarša, triukšmas ir teikiama informacija visuomenei.
2. Suderinti atliekų konteinerių išdėstymo planus su gyventojais. Netinkamas konteinerių išdėstymas, skaičius, dizainas (aukštis, dydis) ir estetiniai dalykai (konteinerių išvaizda, statoma prie pagrindinės gatvės) gyventojams kelia didžiulį nerimą.
3. Didesnė parama pastatų, ypač kultūros paveldo objektų, atnaujinimui, sutvarkymui (bent jau fasadinei pusei). Istorinių pastatų ar objektų restauravimas, atnaujinimas ir pritaikymas rekreacinėms, turizmo reikmėms. Vertinti istorinius dalykus, pavyzdžiui, Žvejybos uosto turgavietės atnaujinimas.
4. Savivaldybė turėtų turėti nevyriausybinėms organizacijoms skirtą fondą.
5. Savivaldybė turėtų skirti didesnę dėmesį aktyvinant visą Klaipėdos miesto bendruomenę. Svarbus bendruomenių namų kūrimas.
6. Pratęsti daugiabučių kiemų sutvarkymo ir apšvietimo kompleksinę programą, nes ji baigiasi 2021 m. ir daugelis daugiabučių į ją nepateko.
7. Daug planuotų projektų, tačiau nepradėtų ar atidėtų. Reikėtų tęsti pradėtus darbus.
8. Sutvarkyti, renovuoti bendrabučius, taip pat mieste esančius apleistus, pavojų keliančius pastatus.
9. Vaikų ir vyresnio amžiaus žmonių veikloms ir jų gerovei skirti didesnę dėmesį. Vaikų formalus ir neformalus ugdymo užtikrinimas, vyresnio amžiaus žmonių poreikių ir saviraiškos tenkinimas.
10. Tartis su bendruomene ir visuomene visais klausimais. Apskritai, turi keistis bendravimo su gyventojais būdai ir formos.
11. Savivaldybė turėtų būti atidesnė išduodama verslo ar ūkinės veiklos leidimus gyvenamųjų rajonų teritorijose. Tai turėtų būti suderinta ir su gyvenamojo rajono gyventojais.
12. Neužstatyti miesto žaliųjų erdvių ir parkų. Stabdyti prekybos centrų miesto centre statybas, siūlyti jų plėtrą už miesto.
13. Leisti mokyklų stadionus naudoti miesto bendruomenės poreikiams, įsileisti bendruomenės narius.
14. Automobilių stovėjimo aikštelių kiemuose sutvarkymas.

III FG rezultatų analizė (Klaipėdos miesto pietinė dalis 2, nuo Statybininkų pr. iki Jūrininkų pr.)

Kalbant apie Klaipėdos miesto pietinės dalies (2) kvartalų gyventojų problemas, diskusijos metu išryškėjo skirtingas nuostatas ir požiūrius turinčios grupės: pirmoji grupė, gyvenanti daugiaaukščių namų kvartale ir labiau nutolusi nuo Kuršių marių, antroji grupė – aktyviai veikianti Smeltės gyvenamųjų namų kvartalo bendruomenė (Smeltės rajone šalia marių įsikūręs gyvenamųjų namų kvartalas, neoficialiai vadinamas Šanchajumi dėl valčių uostelio). Situacija pastarajame rajone yra ypač sudėtinga dėl taršos bei triukšmo, kurio institucijos jau ilgokai negali nei kaip, nei kuo išmatuoti.

- *„Dėl triukšmo yra toks dalykas, pirmiausia jį reikia nustatyti. Klaipėdos m. savivaldybė ir Sveikatos centras Klaipėdoje, kuris priklauso Sveikatos ministerijai, neturi įrangos triukšmo matavimui ir tam darbui kviečia specialistus iš Šiaulių. Yra laboratorija Bijūnų g., tačiau ji atlieka tik minimalius darbus, kurie susiję su triukšmo matavimais. Kodėl niekas nevyksta, kad atsirastų įranga?“*
- *„Didelė problema – vandens tarša. Bėda ta, kad nutekamasis vanduo (kanalizacija, pramoniniai teršalai bėga iš lietaus kanalizacijos į marias, jūrą) yra nevalomas, kitas momentas yra prisijungę daug pramoninių teršėjų. Pro mūsų rajoną teka Smiltelės upelė, bet ten bėga ne vanduo, o srutos. Yra apie 70 vandens išleidėjų, kurie turėtų naudoti filtravimo įrenginius.“*
- *„Triukšmo šaltinis – uostas. Nė viena įmonė (susijusi su uostu) nėra suinteresuota investuoti į valymo įrenginius, nes labiau apsimoka susimokėti minimalias baudas. Kitas pavyzdys, metalo krovos darbai vykstantys įmonėje „Vakarų krova“, jie krauna metalo laužą į laivus, procesas kelia didžiulį triukšmą. Bėda ta, kad mes girdime tą triukšmą ir jaučiame, kad visos ribos yra viršijamos, tačiau Sveikatos centras negali triukšmo pamatuoti, nes laboratorija Šiauliuose, atvažiuoja jie po išskvietimo per 3 ar 4 dienas, o per tą laiką jau viską spėja pakrauti ir matuoti nebėra ką.“*

Triukšmo matavimo klausimai kelia nerimo ir daugiabučių gyventojams iš Laukininkų g.

- *„Jau dvejus metus kviečiame, norime išmatuoti triukšmingumą. Viskas veltui: tai oro sąlygos netinka, tai dar kas nors, niekaip neprisikviečiame.“*

Savivaldybė Smeltės kvartale pagal 2014 metų Klaipėdos miesto plėtros planą buvo numačiusi daug infrastruktūrinių pakeitimų, kurie gerintų gyventojų gyvenimo kokybę (šaligatvių įrengimas, garsą slopinančios sienelės, rekreacinių zonų sutvarkymas ir kt.), tačiau kol kas tik formuojami nauji komerciniai sklypai, naikinami žalieji plotai. Bendrajame plane, pasak informantų, kur yra Smeltės kvartalas, yra ir garažai (tarp Minijos g. ir Uosto g.), ir teritorija, įvardijama kaip perspektyvinės plėtros gyvenamųjų namų teritorija, kuri stebina bendruomenės atstovus: „kaip tokie dalykai gali būti planuojami tokioje vietoje?“

- *„Turi atsirasti naujos teritorijos, kur turės atsirasti vandens kaupimo telkiniai (rezervuarai), valymo įrenginiai, kuriems bus reikalingi tam tikri plotai. Mieste šiuo metu apie tokius dalykus niekas nekalba.“*
- *„Kitas dalykas, žalieji plotai. Kreipėmės į savivaldybę, kad sutvarkytų žaliąją zoną tarp gyvenamųjų namų ir uosto. Mes planuojame patys gyventojai užsodinti tą plotą“*

želdiniais, nes kompromiso su savivaldybe nerandame, nes reikia keisti sklypo paskirtį, o tai, pasak savivaldybės atstovų – 10-ies metų trukmės procesas. O mes norime apsisaugoti nuo tų taršos šaltinių dabar, todėl savo lėšomis ir iniciatyva imsime apželdinti šį plotą.“

Bendruomenių veiklai reikalingos patalpos: „gal tuomet nebus prarastas ryšys su bendruomene?“

Pietinės dalies gyventojus, Smeltės kvartalą bei daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalą (Laukininkų, Mogiliovo g. ir kt.) neramina ir kiti rūpesčiai. Informantai išreiškė lūkestį, ir viliasi, kad bus suteiktos patalpos jų bendruomenėms. Pasak atstovų, pietinėje miesto dalyje yra dvi bibliotekos Laukininkų gatvėje, tačiau patalpos ten mažytės, skirtos tik bibliotekos fondui, todėl dėl vietos stokos ten negali vykti joks darbas su rajono bendruomene. Tęsiant mintį, kalbinti bendruomenės nariai teigė, kad aplinkinės mokyklos organizuoja veiklas vaikams, tačiau ne visada įsileidžia suaugusiuosius bendruomenės narius, pavyzdžiui, kad ir susirinkimams reikia iš anksto rezervuoti, užsisakyti patalpas, prašyti, derinti ir pan. Mogiliovo gatvės gyventoja pasakojo, kad netoli jos gyvenamosios vietos yra didelė žalioji erdvė, kuri galėtų būti pritaikyta bendruomenės poreikiams, ar būtų įrengtos vaikų žaidimų aikštelės, pasak informantės, jokiame strateginiame plane nėra nieko panašaus numatyta.

- *„Erdvė yra prie „Ažuoliuko“ vaikų darželio, domėjausi, ji yra nesuplanuota, didžiulė tuščia erdvė, apie 4000 kv. m. žalio ploto.“*
- *„Kiek žinau kitur, pvz., Kauno g. ir Pempininkų bibliotekoje vyksta įvairūs užsiėmimai bendruomenėms, daug renginių“.*
- *„Daug nesutvarkytų ir apleistų erdvių, pavyzdžiui prie „Sodros“ pastato, Laukininkų, Brožynų g., Jūrininkų pr. (šiukšlynai kiemų aikštelėse ir pan.).“*
- *Be to, kultūrinei ar meninei veiklai taip pat nėra nieko numatyta Laukininkų, Brožynų g. „Gal galėtų atsirasti koks didesnis kompleksas, kuriame būtų kartu ir biblioteka, ir laisvalaikio centras, kuriuose vyktų užsiėmimai vaikams ir suaugusiems, salė meno kolektyvų pasirodymams ar kino teatras.“*

Smeltės kvartalo gyventojų norai panašūs:

- *„Mums didžiausia problema, ir ko mes norėtume, tai patalpų, kuriose vyktų bendruomenės susibūrimai ar renginiai. Laikinai bendradarbiaujame su viena švietimo įstaiga, tačiau jei pradėtume renginius daryti dažniau, pavyzdžiui, kartą per mėnesį – tuomet jau būtų problemų. O jei būtų bendruomenės namai, kur galėtume susirinkti ar renginius organizuoti – būtų didelis gėris“.*

Informantai pastebėjo, kad pietinėje miesto dalyje trūksta sporto renginių ar sportinės veiklos visuomenei. Diskusijų metu pašnekovai svarstė, ar pietinėje miesto dalyje pakanka erdvių sportavimui, mankštinimuisi. Dalis pašnekovų sutinka, kad vietų yra, tačiau reikia sutvarkyti sporto aikšteles, atnaujinti inventorių ir pan.

- *„Gyvenu netoli Laivų statytojų mokyklos stadiono, dažnai einu ten pasivaikščioti ar pabėgioti. Suprantama, stadionas yra, tačiau jį reikėtų sutvarkyti, nudrenuoti, pakloti dangas, įrengti aikšteles. O kiemuose esančios aikštelės dažniausiai visos užstatytos automobiliais.“*

- „Turime ir sporto aikštyną, patys pasidarėme (esame iš Smeltės teritorijos), jis daugiau skirtas vaikams ir paaugliams.“
- „Sąjūdžio parko idėja buvo gera – įrengti poilsio ir laisvalaikio parką pietinės miesto dalies gyventojams. Tačiau jis dabar yra apleistas: suoliukai sulaužyti, apšvietimas įrengtas ne visur, vaizdo kamerų nėra arba kameros sugadintos (informantas tiksliai nežino). Buvo atvejis, kai moterį,ėjusią parke, užpuolė šunys.“

Aplinkos tvarkymas ir žmonių saugumas

Kalbant apie privačius kiemus Smeltės kvartale, kur daugelis gyventojų turi nuosavus konteinerius rūšiavimui, – daug problemų regis nekyla, tačiau informantų nuomone šiukšlių rūšiavimo klausimai neturi būti sprendžiami pasikliaujant tik gyventojų sąmoningumu. Jų manymu, rūšiavimui reikalingas finansinis motyvas.

- „Pavyzdžiui, jei mokėsiu mažiau už išrūšiuotas atliekas, nei neišrūšiuotas. Galima būtų suskaičiuoti ir paimti pinigus už kiek užteršei, kiek išmetei nerūšiuotų atliekų.“

Tuo tarpu daugiabučių namų kvartale problemos dėl atliekų tvarkymo ženkliai sudėtingesnės.

- „Klaipėdoje, apskritai, ir mūsų rajone (pietiniame) yra betvarkė su šiukšlių konteineriais. Niekaip nesuderiname, kur juos statyti ir kiek jų statyti.“

Pietinės miesto dalies gyventojai turi pastebėjimų dėl saugumo viešose erdvėse, taip pat dėl aplinkos infrastruktūros sutvarkymo, želdinių trūkumo ir pan.

- „Laukininkuose yra nesaugu. Dažnai su sūnumi lankomės Sąjūdžio parke (Skate aikštelėje). Pastebime, kad atvažiuoja pasivažinėti paaugliai, vyksta muštynės. Policijos patruliai ten apsilanko retai, žmonės teigia, kad dažnai policijos atsakymas skamba taip: negalime atsiųsti patrulio, neturime tiek žmonių ar lėšų ir pan. Policija turėtų kontroliuoti, kartas nuo karto pasirodyti, pravažiuoti, patikrinti situaciją, reikėtų įrengti vaizdo stebėjimo kameras. Kameros, atrodo, buvo įrengtos, tačiau jos neveikia, yra sulaužytos ar pan.“
- „Sąjūdžio parke yra tik vienas biotualetas, o turėtų būti daugiau arba įrengtas stacionarus tualetas, nes žmonių parke apsilanko nemažai.“
- „Nuolatinis mokinių rūkymas daugiabučių laiptinėse.“
- „Savivaldybė pastatė socialinį būstą, o aplinkui nieko nesutvarkė: nei šaligatvių, nei perėjimų, nei sustojimų, nieko nėra. Kaip žmonėms su negalia judėti? Pati mačiau, kaip stumia vežimėlį kelio važiuojamąja dalimi.“
- „Užstatinėja žaliąsias erdves (prie Laukininkų g. 32 ir 34). Aikštelės prie namų užstatytos automobiliais, o likusiuose žaliuose plotuose planuojama statyti naujus namus. Ne visi gyventojai, ypač garbaus amžiaus žmonės, gali nueiti pasivaikščioti į Sąjūdžio parką.“
- „Bus uždaromi vaikų globos namai „Rytas“ ir statomas pastatas, ir vėl niekas neklausia žmonių, kodėl? Nėra kontakto su bendruomene, visuomene.“
- „Laukininkų g., Smiltelės g. nėra dviračių takų, nesutvarkyti šaligatviai, trūksta želdinių.“
- „Mūsų, Smeltės kvartalas, yra labai saugus. Palaikome nuolatinį ryšį su policija, patruliuojančiais policininkais. Aišku, visko pasitaiko, tačiau jei pati bendruomenė tame aktyviai nedalyvaus ir nebus žmonių, kuriems tai rūpės, vien tik policija nepadės.“

Apibendrinimas ir siūlymai:

1. Sutvarkyti Sąjūdžio parką ir pritaikyti jį žmonių poilsiui ir laisvalaikiui: įrengti žaidimų aikšteles vaikams, sutvarkyti sulaužytus suoliukus, inventorių, pasirūpinti želdiniais.
2. Sutvarkyti apšvietimą Sąjūdžio parke, nes neracionaliai išdėstytas apšvietimas, ir reikėtų nuplauti, bent kartą metuose, šviestuvus.
3. Sutvarkyti infrastruktūrą: automobilių stovėjimo aikšteles, dviračių takus ir šaligatvius (sugadintos, išvartytos trinkelės ir pan.).
4. Suteikti patalpas Smeltės ir Laukininkų kvartalo bendruomenei, kur galėtų vykti susirinkimai bei kita bendruomenei stiprinti skirta veikla (tame tarpe ir meninė kultūrinė).
5. LEZO veiklos stebėjimas (cheminės taršos prevencija).
6. Skatinti savivaldybės bendravimą ir bendradarbiavimą su gyventojais.
7. Saugoti turimus žaliuosius plotus pietinėje miesto dalyje, nenaikinti želdinių, o ypač nekirsti medžių, kuriems jau po 20–30 m., daugiau žaliųjų vejų.
8. Strateginio, platesnio mąstymo ir organizuoto darbo. Realūs, įvykdomi planai ir laiku įgyvendinti.
9. Apie vandens turizmo plėtrą. Smeltės kvartalo bendruomenė pateikė kelis pavyzdžius: „Drėvernoje prieš 10 m. pastatytas uostelis, kuris tapo pagrindiniu turizmo centru. Šilutėje – prieš 15 m. pastatytas uostelis, kurį ir šiandien miela ir malonu aplankyti. Ką turi Klaipėda? Ar bus statomas uostelis ir kada tai bus?“
10. Visuomenės (bendruomenių) aktyvinimas. Gyventojai teigė, kad bendruomenės (seniūnaitijos) turi būti aktyvios, nes kartais, anot jų *„reikia kiekvieną kartą badyti pirštais. Juk marios vienos, jūra viena, o miestas nedaro jokių judesių, kad miestas taptų uostamiesčiu. O tokie dalykai turėtų būti pirmoj eilėje.“*
11. Savivaldybė turėtų labiau kontroliuoti taršių įmonių darbą, atlikti monitoringą, įsigyti taršos matavimams reikalingą įrangą ir pan.
12. Linijinė Klaipėdos miesto urbanistinė struktūra sudaro puikias sąlygas racionaliai miesto susisiekimo sistemai. Pietinės dalies gyventojai teigė, kad jie puikiai gali pasiekti kitas miesto dalis viešuoju transportu.
13. Bendruomenių ir savivaldybės ryšių stiprinimas. Informantas teigė: *„Manau, kad mes neturėtume kreiptis nei į ministerijas, nei į sveikatos centrus, nes mes turime savivaldybę. Jie turėtų spręsti problemas, mūsų įvardytus dalykus.“* Belieka pridurti, kad savivaldybei praradus betarpišką ryšį su bendruomene, palengva nutolstama nuo jos gyvenimo normų ir tradicijų. Nutolimo pasekmė – įvairūs konfliktai ir nesutarimai.

IV FG rezultatų analizė (Klaipėdos miesto šiaurinė dalis 2 (nauji kvartalai, Melnragė ir Giruliai))

Problemos bei aktualijos kurortinėse Klaipėdos zonose

Melnragė

Melnragės gyvenvietės atstovai teigė, kad jų pagrindinis rūpestis yra uosto bendrasis planas, kuris yra aukštesnio lygmens nei Klaipėdos miesto planas. Melnragės gyventojai dėl to yra labai sunerimę, susidūrė su įvairiais įstatyminiais dalykais, nebetiki ir nebepasitiki valdžios institucijomis. Pablogėjęs gyvenimas dėl uosto daromos neigiamos įtakos (triukšmas, įvairūs garsai ir dienos, ir nakties metu, vibracija, nemalonūs kvapai, dvokas), nuvertėjęs nekilnojamas turtas, netikrumas dėl ateities. Informantų nuomone, šiaurinė aikštelė prie molo tapo viena iš aktyviausiai lankomų jaunimo, kurie mėgsta greitį ir garsą, vietų. Dėl minėtų ar panašių problemų, Melnragės gyventojai ne kartą kreipėsi į Klaipėdos miesto savivaldybę, Klaipėdos bendrojo plano rengėjus bei kitas institucijas, tačiau atsakymo į savo klausimus ir siūlymus negavo. Blogai, kai egzistuojantys keli planai neranda sinergijos, bendrų sąlyčio taškų. Be to, Melnragės gyventojai jaučiasi nesaugūs ir klausia, kas būtų, jeigu įvyktų koks nors incidentas AB Klaipėdos nafta.

- „Nesame tikri, ar būtumėme tinkamai evakuoti, ar būtų mumis pasirūpinta?“
- „Kaip mums reikėtų elgtis esant tokiam atvejui?“

Melnragės gyvenvietės gatvėse nėra įrengtos stebėjimo kameros, kurių pagalba galima būtų užkirsti kelią įvairiems nusižengimams. Vasaros metu melnragiečiams padėtų įrengtas patruliavimo postas (vakarais, savaitgaliais), kuris sutramdytų įsismarkavusius poilsiautojus ir jaunimą bei greičio mėgėjus. Dar vienas triukšmo šaltinis – šaudymai (fejerverkai ar pan.) prie jūros, kurie trikdo gyventojų poilsį, nes tai dažniausiai vyksta vėlai vakare ar nakties metu.

Kalbant apie gatvių ir šaligatvių sutvarkymą Melnragėje, bendruomenės nariai išskiria Molo gatvę, teigdami, kad ten: „jau nebe gatvė, o šunkelis“. Melnragės (ir Girulių taip pat) gyventojams sudėtinga išvažiuoti į pagrindinę gatvę, nes dešinysis posūkis į Manto gatvę talpina, deja, tik 1,5 automobilio. Pasak vietinių gyventojų, vasarą nuo Manto gatvės iki Melnragės susidaro automobilių eilės, kuriose jiems tenka laukti apie 40 min. Jų nuomone, reikėtų platinti išvažiavimą ir situacija tikrai pasikeistų. Tiesa, gyventojai džiaugiasi naujuoju Melnragės žiedu, bet dėl prieš tai minėtos problemos Lideikio-Manto g. sankirtos išvažiavime – jis tapo neefektyvus. Tęsdami temą informantai prisiminė ir AB Klaipėdos nafta pažadus padaryti įėjimą (pėstiesiems ir važiuojantiems dviračiu) pro Vitės gyvenamąjį rajoną (kai buvo uždarytas takas į Sportininkų g.). Pasak bendruomenės atstovų, iki šios dienos pažadas yra ištesėtas tik iš dalies, nes gyventojai, kurie nori pasiekti miestą pėsčiomis ar dviračiu to lengvai negali padaryti. Be to, Molo gatvės gyventojams sudėtinga įvažiuoti į savo kiemus dėl automobilių stovėjimo vieta paverstos dešinėsios gatvės pusės. Anot informantų, Pamario gatvėje įrengtos automobilių stovėjimo aikštelės automobilių parkavimo Molo gatvėje problemos neišsprendė, nes poilsiautojai atkakliai siekia privažiuoti kuo arčiau jūros, paplūdimių, todėl transporto priemonės stato Molo g. Akivaizdu, kad nėra bendradarbiavimo tarp institucijų sprendžiant minėtas problemas, priimant sprendimus, nes, anot melnragiškių, jų raštai yra persiuntinėjami iš vienos institucijos į kitą, tačiau klausimas nesprenžiamas.

- „Centrinio pastato (Molo g. 60) rekonstrukcija Melnragės gyvenvietėje atidėta iki 2022 m.“
- „Apleistas pagrindinis takas prie jūros (t. y. Audros gatvės tęsinys).“
- „Dar svarbūs dalykai – Baltijos jūros užterštumo klausimas ir krantų erozija. Ne kartą kreipėmės dėl mokslinių tyrimų atlikimo ir sutvarkymo galimybių, deja.“
- „Poilsio vietų, plažų priežiūra ir tvarkymas.“
- „Amžina tualetų problema. Yra vienas tualetas, vieta parinkta netinkama, biotualetai netinkamai įrengti, nepritaikyti vaikams.“
- „Suoliukų klausimas, vaikų žaidimų aikštelių įrengimas, aplinkos sutvarkymas.“
- „Nugenėjus medžių šakas neretai ilgai laukiama kol jas išveš. Kodėl negalima greičiau to padaryti? Be to, žalieji konteineriai ne visada ištuštinami laiku.“

2019 m. rudenį neteisėta (informantų teigimu) Mažojo licėjaus veikla Melnragėje sukėlė daug nerimo gyventojams, nes nuo to laiko jie kasdien susiduria su didžiuoliu automobiliu srautu. Jų nuomone, gatvė nėra pritaikyta tokiam intensyviai judėjimui, todėl ryte ir po pietų, anot gyventojų, „nei įvažiuoti, nei išvažiuoti“. „Nesulaukiame tinkamo atstovavimo iš savivaldybės šiuo klausimu ir kodėl nestabdoma šios nelegalios įstaigos veikla, nes kyla ir daugiau su tuo susijusių rūpesčių.“ Skaudulys bendruomenės nariams yra apleisti namai Melnragėje. Gyventojai svarsto, ar galėtų per savivaldybę veikti kokios nors skatinimo programos, kurios paskatintų žmogų tvarkytis, rūpintis savo būsto aplinka. Dalis tokių problemų, anot bendruomenės atstovų, yra susijusios su socialiniais būstais, o viešoji tvarka neturi galios savivaldybės būstų gyventojams. Taip pat reikėtų pasirūpinti benamių situacija Melnragėje ir paplūdimyje.

Giruliai

Girulių gyvenvietės atstovams atrodo ir kaip esminį kliuvinį jie įvardijo miesto valdančiųjų institucijų požiūrį į Girulius, kaip nuo miesto atskirtą gyvenvietę, kuria, pasak gyventojų, „rūpintis lyg ir nereikia, nes patys gyventojai turi ir gali pasirūpinti.“ Giruliškiai teigė:

- „Mūsų reikalavimai atsimuša kaip į sieną, formaliai įtraukiami, o realiai net neplanuojami. Daug dirbame su bendruomene, stengiamės ją aktyvinti. Ir jei mūsų reikalavimai nepapuls į šitą planą – mes būsime apgauti.“
- „Vyksta kultūriniai renginiai, pavyzdžiui, „Pėdink į Girulius“, o aplinka nesutvarkyta, turi maldauti, prašyti.“
- „Transportas, susiekimas, pvz., jeigu 21.40 nespėji išvažiuoti iš Girulių, tuomet ir viskas.“
- „Per pastaruosius 5–erius metus Giruliuose niekas nedaryta, išskyrus Pamario gatvės sutvarkymą.“
- „Gerai, kad nors Pamario gatvę sutvarkė.“
- „Giruliuose nėra ir viešo tualetų.“

Pasak bendruomenės atstovų, Girulių miškas yra didžiulė vertybė, o numatyta urbanistinė plėtra ne miško teritorijoje yra sveikintina (tokių vietų, kur nereikia kirsti miško, anot giruliškių, yra), nes plėtotūsi miesto infrastruktūra, tačiau planai kirsti brandų mišką, paliekant tik 15 proc. miškingumo (ruožas nuo Pamario g. link jūros), yra netinkami.

- *„Rekreacinės zonos su pasivaikščiavimo takais, suoliukais aplink buvusį ežerėlį Girulių miške turi likti, ir mes reikalausime, kad tas dalykas būtų atkurtas, o ne užstatytas pastatais. Ta vieta turėtų būti atkurta kaip visų klaipėdiečių poilsio vieta.“*
- *„Girulių bendruomenei kategoriškai nepriimtina, kad dalis Girulių gyvenvietės bus atskira nuo kurortinės zonos (taip nurodyta detaliojame plane). Tai tarsi gyventojų kiršinimas.“*

Geležinkelio triukšmas, apskritai, garsiniai signalai anksti ryte (ypač savaitgaliais) Giruliuose trikdo gyventojų poilsį, todėl giruliškiai pritaria geležinkelio iškėlimui, deja, ši idėja jau perkeliama į antrąjį planą (iki šiol nieko realiai nebuvo daroma). Girulių gyventojų nuomone senoji geležinkelio atšaka turi būti panaikinta, o geležinkelio stotis palikta kaip paveldo objektas. Be to, jų nuomone, Giruliai neturėtų būti vystomas vien tik kaip miegamasis rajonas.

- *„Smulkiam verslui sklypai nėra planuojami, tas mūsų netenkina, juo labiau, kad numatoma, kad Girulių gyventojų skaičius augs iki 4000+.“*
- *„Centre, prie pervažos yra bėgių sujungimas, kuris sukelia papildomą triukšmą judant sąstatui. Manome, kad apsaugos sienelė sumažins garsą, tačiau daug nepadės. Niuanas: kai važiuoja nauji vagonai triukšmo beveik negirdėti, tačiau judant seniems vagonams – triukšmas didžiulis. Krovininiai traukiniai ties Giruliais greičio nemažina, anot gyventojų, „prašvilpia su vėjeliu“, o jie juk veža trąšas ir kitas chemines medžiagas.“*

Šiukšlių konteineriai ir jų priežiūros klausimai Giruliuose, pasak bendruomenės atstovų, yra daugiau ar mažiau išspręsti. Jų nuomone, didesnės problemos kyla su pačiais gyventojais, kurie nenori kompostuoti ir verčia šiukšles į netoliese esantį miškelį.

- *„Trūksta žmonių sąmoningumo, juk yra konteineris, į kurį galima sudėti, o paskui jis bus išvežtas.“*
- *„Vietoj to, kad už gatvių valymą savivaldybė moka kažkokiai x imonei, geriau mokėtų bendruomenei, kuri tvarkytųsi pati.“*

Girulių gyvenvietėje aktualūs ir pastatų aukščio klausimai. Informantų nuomone senosios vilos neturėtų būti užgožtos naujai statomų objektų.

Be to, Girulių gyventojai pasigenda ir geriamojo vandens tiekimo sistemos sutvarkymo.

- *„Giruliškiai, kurie gyvena antrame aukšte, negauna pakankamo vandens spaudimo. Be naujų sprendimų, be naujų komunikacijų, situacijos nepakeisime.“*

Girulių gyvenvietėje yra ramu, kriminogeninis fonas, anot gyventojų, geras, kaimynai sutaria, o bendruomenės atstovai, dalyvavę diskusijoje, pasirodė aktyvūs ir baigiant pokalbį pastebėjo, kad „raštų rašinėjimai ir prašinėjimai mums rezultatų neduoda, turėsime veikti kitais būdais.“

Apibendrinimas ir siūlymai

1. Kaip grėsmę informantai mato nesubalansuotą uosto pramonės plėtrą gyvenamųjų zonų sąskaita. Tai prognozuoja sunkumus miestui siekiant subalansuoto ir darnaus vystymosi tikslų. Jeigu bus išvystytas išorinis uostas, Baltijos pakrantėse bus katastrofiška situacija dėl krantų erozijos.
2. Iškelti žmonių sveikatai pavojingą (taršią) pramonę už miesto ribų.
3. Tvirtesnė ir konkretnė miesto pozicija derybose uosto klausimu su Lietuvos Vyriausybe.
4. Aplinkos apsaugos ministerija neužsako jokių mokslinių tyrimų, apie tai, kurie pakrantės ruožai bus labiausiai paveikti, kaip bus valdomi erozijos padariniai ir pan. Būtina atlikti mokslinius tyrimus.
5. Bendruomenės narių, visuomenės įtrauktis į diskusijas (nuo pat pradžių) svarstant svarbius miestui klausimus per dalyvaujimąjį biudžetą ir valdymą.
6. Bendruomenių verslumo programų skatinimas. Aplinkos ir socialinio verslumo skatinimas. Dalį lėšų atiduoti bendruomenėms, kad jos galėtų tvarkytis pačios, taip būtų nuimta našta nuo savivaldybės. Pavyzdžiui, smulkių ūkinių bendrijų steigimas, kurios atliktų aplinkos tvarkymo darbus (šienavimas, gatvių valymas, sniego kasimas ir pan.).
7. Dalyvaujamasis biudžetas, jo valdymas ir įveiklinimas. Finansavimo gavimas iš dalyvaujamojo biudžeto. Kiekviena seniūnija, pagal jos teritorijoje gyvenančių asmenų skaičių, turėtų gauti tam tikrą biudžetą.
8. Didesnio savivaldybės dėmesio Melnragės ir Girulių bendruomenių poreikiams ir siūlymams.
9. Šaligatvių, gatvių Giruliuose (ypač Šilo g.), aplinkos sutvarkymas (pvz., vasarą nenušienauti žali plotai, nors ten vyksta įvairūs renginiai).
10. Giruliuose Turistų g. tęsinio ir Pamario g. takų ir apšvietimo sutvarkymas.
11. Atkurti Girulių ir Melnragės kultūrinį paveldą. Šios vietovės turėtų tapti gausiai lankomomis rekreacinėmis klaipėdiečių teritorijomis.
12. Savivalda turėtų atstovauti gyventojų nuomonę tariantis su kitomis institucijomis, pvz., su AB Lietuvos geležinkeliai ar kitomis.
13. Telkti bendruomenės religiniu pagrindu, kurios atliktų ir socialinį vaidmenį, statant arba įrengiant koplyčias, kur žmonės galėtų rinktis, rūpintis benamiais ir pan.
14. Danės upės pakrantės išsaugojimas šiaurinėje dalyje (Plytinė, Tauralaukis), sutvarkant krantinės infrastruktūrą, įrengiant apšvietimą, suoliukus ir pan.
15. Sutvarkyti Labrenciškių gyvenvietės infrastruktūrą.